

det er sundt og nyttigt at afholde. Det er en anden Sag, det er jeg ganske enig med Ministeren i. Men jeg gentager, at den eneste Opgave, jeg satte mig, da jeg fremdrog de Tal forleden Dag, var at angive Forholdet mellem Statens samtlige Udgifter og virkelige Indtægter, men en Vurdering eller Kritik af Indtægternes Forsvarlighed har jeg ikke indlagt mig paa. Om de 20 Mill. Kr. til Hypotekbanken har jeg ikke her i Tinget, men i Dagbladet „Børsen“, som jeg før nævnedes — jeg har der fremsat Betragtninger af samme Art som her, kun lidt udførligere — sagt, at selv om man vilde kritisere Hypotekbankens Oprettelse og meget andet, kunde Anvendelsen paa Grund af, at dette Beløb forrentes med 3½ pCt., og Anbringelsen formodentlig er sikker, finansielt set ikke siges at være uforsvarlig, naar man vel at mærke havde Pengene. En helt anden Ting var, naar man ikke havde dem og skulde betale ved Hjælp af Laan. Det er da meget muligt, at Anvendelsen kunde kritiseres. Vi har i de forløbne Aar haft Statsudgifter af meget forskellig Art, og der er formodentlig forsvarlige og mindre forsvarlige Udgifter imellem. Nu kunde det maaske være interessant — for hvem der kan — muligvis var det noget, Finanslovkommissionen skulde befatte sig med — at undersøge, om vi have maattet laane Penge, fordi vi brugte alle dem, vi havde, til forsvarlige Udgifter og altsaa maatte laane til mindre forsvarlige Udgifter, eller om det var omvendt, at vi brugte Pengene til mindre forsvarlige Udgifter og saa maatte laane for at betale de forsvarlige Udgifter. Hvilken af Delene der er Tilfældet, skal jeg ikke kunne sige, men det kunde være interessant at faa det undersøgt.

Jeg har som sagt ikke søgt at opgøre Status, allermindst hvad man vil kalde den reelle Status, jeg tror, den højtærede Minister brugte det Udtryk. Det har ikke været min Hensigt. Den rent pengelige og maaske mere formelle Status for de 8 Aar er det ikke svært at opgøre, den ser saadan ud: I de 8 Aar er der brugt indtagne Fonds til et Beløb af 23½ Mill. Kr. og Statsaktiver til et Beløb af 10½ Mill. Kr., tilsammen altsaa 34 Mill. Kr. Statsgælden er forøget med 36 Mill. Kr., idet der er laant 50¾ Mill. Kr. og afbetalt 14½

Mill. Kr. Det er ialt en Forøgelse af Minus-siden paa Regnskabet paa 70 Mill. Kr., men da Kassebeholdningen er forøget med 7½ Mill., maa de trækkes fra, og saa bliver Enderesultatet for de 8 Aar, at Status er gaaet ned med 63 Mill. Kr., rent pengelig set. Det er saa vist ikke tilfredsstillende. Om den reelle Status kan se bedre ud, kan gerne være, men jeg tvivler derom.

Det er ikke nok, at man køber og siger, at man har købt gode Varer, naar man har haft for store Udgifter, thi det hjælper ingen af os. Jeg skal tage et Eksempel fra dette Forhold. Medens jeg boede i Provinserne, saa jeg Landmænd, som vare udmærkede og fortræffelige Mænd, der intet bortødslede, men som vare Foregangsmænd paa deres Omraade, købe de nyeste og bedste Maskiner, hvad der sikkert var fortræffeligt, de nyeste Foderstoffer og bygge sig udmærkede Svinehuse og Kostalde, og dog endte de med at gaa i Stykker. Naar de gik i Stykker, var det ikke, fordi de købte disse udmærkede Ting, men fordi de købte mere, end de havde Raad til. Og nu er det jo muligt, at deres reelle Status kunde opgøres gunstigere under Hensyn til, at deres Skure stod fulde af disse Maskiner; og til, at de havde bygget udmærkede Huse, men det hjalp ikke dem selv det allermindste. Jeg er ikke sikker paa, at der ikke ogsaa i vor Status er noget, der er i Familie med en saadan Landmands Stilling, at man har givet Penge ud ikke til noget ufornuftigt, men mere end man har Raad til. Det forekommer mig, at vi have gjort det i de 8 Aar. I hvert Fald have vi tilvejebragt de Resultater, at vi ingen Penge havde til de daarlige Aar. Disse 8 Aar vare gode Aar, og vi have ikke gjort det, som det ærede Medlem fra Højrup (Deuntzer) mente, at vi skulde have gjort, skaffet os en Reservefond. Vi have ikke en Gang holdt Balance, holdt os paa Nul, men skaffet os, jeg ved ikke, om jeg kan kalde det for en Reservegæld. I alt Fald have vi skaffet os en betydelig Gæld, saa at naar de daarlige Aar kom, vare vi endnu ulykkeligere stillede, end vi ellers vilde have været.

Den højtærede Minister beskyldte mig som sagt for Sortmaleri. Det gaar mig som min ærede Sidemand til Højre, der talte i